

Het verschil tussen kunst en economie

In het boek 'Kunstenaars & ondernemers, een nieuwe relatie' brengt Marc Ruyters verslag uit van een reeks ontmoetingen waarin de organisatie Arteconomy ondernemers en kunstenaars samenbracht. Ruyters belicht de complexe, maar boeiende relatie tussen beide polen die vaak botsen, maar niet zonder elkaar kunnen.

Op een dag zit Picasso aan een tafeltje in een restaurant. Een vrouw komt naar hem toe en vraagt hem iets op een servet te tekenen. Picasso doet dat en zegt: 'Voilà, dat is dan 10.000 dollar.' De verontwaardigde vrouw repliceert: 10.000 dollar voor nog geen 30 seconden werk? Waarop Picasso antwoordt: 'Ik heb er dan ook 40 jaar over gedaan om te zijn waar ik nu ben.'

In dat verhaaltje, zegt Marc Ruyters, de voormalige chef cultuur van deze krant en vandaag uitgever van het kunstmagazine (H)art, zit evenveel economie als kunst, evenveel markt als creativiteit. In zijn boekje vat hij de discussies samen van een reeks van acht seminars die plaatsvonden van februari 2004 tot juni 2005. De seminars waren georganiseerd door de vereniging Arteconomy en hadden als thema: 'Kunst en economie: we zien geen verschil'. Het doel ervan was na te denken over de relatie tussen kunst en economie.

Ondernemen is volgens de initiatiefnemers veel meer dan produceren en winst maken. Ondernemen maakt ook deel uit van de samenleving. Een ondernemer zoekt zingeving in wat hij doet. De kunstenaar kan hem daarbij helpen: kunst schept een nieuwe taal en nieuwe symbolen die zin en duiding geven aan wat gebeurt. Maar de kunstenaar kan natuurlijk ook terecht bij de ondernemer, niet alleen financieel, maar ook om inspiratie te

krijgen over de manier waarop hij zijn kunstwerken in de samenleving kan plaatsen.

Aan de seminars namen onder anderen de kunstenaars Luc Tuymans en Joëlle Tuerlinckx deel, Erik Temmerman van de Gentse Vooruit en de Nederlandse theaterproducent Ritsaert ten Cate, de kunsthistoricus Marc Jacobs en de filosofen Bart Verschaffel en Marc de Kesel, naast een hele serie ondernemers. Uit het boekje blijkt dat de relatie tussen kunst en economie veel complexer en genuanceerder is dan de wat al te simpele slogan van de seminars, 'Kunst en economie: wij zien geen verschil', suggereerde. Kunst en economie kunnen elkaar afstoten en aantrekken. Soms hebben ze elkaar nodig, soms lopen ze elkaar in de weg. Daarbij is de economie natuurlijk de machtige grote broer die zich richt op het bevredigen van materiële behoeften. De kunst daarentegen is een geestelijke activiteit, die echter ook van levensbelang kan zijn. Kunst en economie kunnen samenwerken, al dan niet door compromissen te sluiten. Ze kunnen zelfs samenwerken aan één en hetzelfde project.

De vijf hoofdstukken uit het boek belichten evenveel verschillende relaties tussen kunst en economie. Ze worden onderbroken door entr'actes, geschreven door ondernemers die aan de seminars deelnamen. Het interessantst is mis-

schien het laatste hoofdstuk waarin de filosoof Marc Jacobs de relatie kunst-economie in een veel bredere kader plaatst. Hij maakt daarbij gebruik van het begrippenapparaat van de Franse sociologen Luc Boltanski en Laurent Thévenot. Zij onderscheiden in de maatschappij een zestal abstracte modellen: inspiratie, nabijheid, faam, burgerschap, markt en industrie. Zij stellen dat je niet zomaar mag uitgaan van een tegenstelling tussen kunst en economie. Kunst en ondernemen hebben sommige dingen gemeen: inspiratie bijvoorbeeld is in beide van levensbelang, zoals de econoom Richard Florida in zijn boek 'The Rise of the Creative Class' uitvoerig heeft aangetoond. Op andere gebieden staan kunst en economie dan weer lijnrecht tegenover elkaar. Op nog andere vlakken zijn compromissen tussen beide mogelijk. De relatie tussen kunst en economie blijkt zo een dynamisch proces te zijn. Allebei maken ze bovendien deel uit van een groter maatschappelijk geheel. En de wereld heeft ze allebei nodig.

MH

■ Marc Ruyters - Kunstenaars & ondernemers, een nieuwe relatie. 2006, Heverlee, Lannoo-campus, 138 blz., 16,95 euro, ISBN 90-209-6731-2.